S.V. Apte, English-Sanskrit Dictionary -- 3rd ed. Pune 1920

भवनं, संहति *f.*, संस्थापनं, समाहरणं, एकीकरणं.

Consonant, *s.* व्यंजनं ; 'conjunct c.' संयोगः, योगः. **-***a.* अविरुद्ध, अनुसारिन्, अनुरूप, योग्य, अनुगुण. **-ly,** *adv.* अनुसारेण, अनुरूपं. **-Consonance,** *s.* अविरोधः, अनुसारः, अनुरोधः, आनुरूप्यं.

Consonous, *a.* एकताल, एकस्वर.

Consort, *s.* Husband or wife, q. v. **2** सहवासिन् *m.*, संगिन् *m.* **-***v. i.* सह वस् or चर् 1 P; संगम् 1 A, संयुज् pass. ; 'well c. ed' सुसंगत. **-ion,** *s.* साहित्यं, साहचर्यं, संसर्गः.

Conspectus, *s.* सारपत्रं, संक्षिप्तलेखः.

Conspicuous, *a.* व्यक्त, सुप्रकाश, सुस्पष्ट, पुरःस्फुरत् (तीन्ती *f.*), प्रत्यक्ष. **2** उत्कृष्ट, निरतिशय, प्रमुख, विशिष्ट. **-ly,** *adv*, स्पष्टं, व्यक्तं; विशिष्टतया. **-ness,** *s.* व्यक्तता, स्पष्टता, विशिष्टता, उत्कृष्टता.

Conspire, *v. i.* उपजप् 1 P, कूटं रच् 10, कुसाहित्यं कृ 8 U, कूटार्थं संशप् 1 U. **2** संमिल् 6 P, अनुकूल *a.* भू; "all things c.-ed to make him happy' सर्वं तस्य सुखायाकल्पत-अभवत्. **-acy,** *s.* उपजापः, कपटप्रबंधः, कुसाहित्यं, कुमंत्रणा; 'c. against the king' राजद्रोहः, द्रोहः. **-ator,** *s.* उपजापकः, कुसंसर्गिन् *m.*: संशप्तकः, शपथबद्धः. **2** राजद्रोहिन् *m.* **3** विश्वासघातकः.

Constable, *s.* दंड-यष्टि-धरः; राजपुरुषः.

Constant, *a.* स्थिर, दृढ, अचल, निश्चल. **2** शाश्वत (ती *f.*), सतत, प्रसक्त, अविरत, अनवरत, नित्य, सनातन (नी *f.*), निरंतर ; 'c. wife' सती, पतिव्रता. **-ly,** *adv.* सततं, अनवरतं, अविरतं, अभीक्ष्णं, नित्यं, अनिशं, अजस्रं, सर्वदा, सर्वकालं. **-Constancy,** *s.* स्थैर्यं, स्थिरता, निश्चलता, दृढता. **2** अभिनिवेशः, निर्बंधः. **3** सातत्यं, अविरामः, नैरंतर्यं. **4** दृढा भक्तिः, दृढसौहृदं.

Constellation, *s.* राशिः, राशिनक्षत्रं ; तारासमूहः, भगणः.

Consternation, *s.* संत्रासः, भीति *f.*, व्याकुलत्वं, साध्वसं, उद्वेगः, संभ्रमः.

Constipate, *v. t.* अवरुध् 7 U, अवष्टंभ् 9 P, बंध् 9 P, पिनह् 4 P. **2** निबिडीकृ 8 U. **-ion,** *s.* मलावरोधः, मलावष्टंभः, विड्ग्रहः, शुद्ग्रहः, बद्धकोष्ठः.

Constitute, *v. t.* रच् 10, निर्मा 3 A, विधा 3 U; gen. ex. by आत्मक, रूप, मय (यी *f.*) in comp., or by भू 1 P, अस् 2 P; 'we c. thy army' तव सैन्यं वयं स्मः ; 'what c. s greatness' महिमा केन जायते; *See* **Compose.** **2** संस्था c. (स्थापयति), प्रतिष्ठा c.: नियुज् 7 A. 10, समादिश् 6 P. **-ion,** *s.* रचना, घटना, निर्माणं. **2** अवस्था, दशा, रूपं, वृत्ति *f.*; भावः. **3** व्यवस्था; विधियंत्रणं, नियमः. **4** राजनीति *f.* राज्यव्यवस्था. **5** प्रकृति *f.*, स्वभावः, शरीरावस्था; जन्मप्रकृति-स्वभावः ; 'of a sickly c.' जन्मरोगिन्, अशक्त, प्रकृतिदुर्बल. **-ional,** *a.* विध्यनुसारिन्, व्यवस्थानुरूप. **2** प्रकृति in comp. **-ionally,** *adv.* विध्यनुसारेण, व्यवस्थानुपूर्वं. **-Constituent,** *a.* घटक, रचक; 'c. parts' घटकावयवाः, घटकाः, अंगानि. **2** वास्तव (वी *f.*), सारभूत; 'c. members of a state' राज्यांगानि. **-***s.* Ex. by *a.* **2** नियोजकः.

Constrain, *v. t.* बलात्कृ c., प्रवृत् c., प्रेर् c.; gen. ex. by causal of verbs ; *See* **Compel.** **2** नि-अव-रुध् 7 U, नियंत्र् 10, नि-सं-यम् 1 P ; 'c. ed silence' बलाद्धृतं मौनं ; 'c. ed to be silent' नियंत्रितवाक्, यंत्रितकथ. **-Constraint,** *s.* बलं, बलात्कारः ; 'by c.' बलात्, बलेन, अनिच्छत् *a.*, प्रसह्य. **2** अवश्यकता. **3** यंत्रणा, निरोधः, अवरोधः ; 'c. of modesty' ह्रीयंत्रणा.

Constrict, *v. t.* संकुच् 1 P, आकुंच् c., संहृ 1 P. **-ion,** *s.* संकोचः. आकुंचनं, संहरणं.

Constringe, *v. t. See* **Constrict.**

Construct, *v. t.* निर्मा 3 A, 2 P, or c. (मापयति), रच् 10, विधा 3 U, घट्ट् c. (घटयति), प्रक्लृप् c. कृ 8 U. **-ion,** *s.* रचना, निर्माणं, विधानं, &c. **2** अन्वयः, संबंधः, पदयोजना-नं. **3** अर्थः, आशयः ; 'do not put a bad c. upon his words' तस्य वचसि दुराशयं मा कल्पय-आरोपय. **-ive,** *a.* निर्मातृ, प्रकल्पक, निर्माण or विधान in comp.; निर्माणचातुर्यं 'c. skill' &c.

Construe, *v. t.* अन्वयं कथ् 10, अर्थं व्याख्या 2 P, युज् 10; तत्परतयैव वेदांतवाक्यानि योजयंति (S. B. 91) 'c. as referring to it' ; 'to be c. ed' संबंध् pass., (इदं पदमेवं न संबध्यते).

Constupration, *s.* कन्यादूषणं, धर्षणं, बलात्काराभिगमः.

Consubstantial, *a.* एकशरीर. एकमूर्ति.

Consult, *v.* संमंत्र् 10 A, संवद् 1 P or c., संभाष् 1 A **2** विमृश् 6 P, चिंत् 10, विचर् c.; 'you must c. public good also' जनहितमपि तावत् त्वया मनसि कार्यमेव-अवेक्षणीयं ; 'do not c. your private good' स्वहितपरायणो मा भूः; 'let astrologers be c. ed' सांवत्सरिकैः संवाद्यताम्; 'you have given this order, having c. ed (with) my very heart' मम हृदयेन सह संमंत्र्यादिष्टवानसि (Mu. 1); 'c. with oneself' मनसा विचर् c., आत्मगतं चिंत्. **3** निरूप् 10, समीक्ष् 1 A, आ-पर्या-लोच् 10; 'in c.-

Institute of Indology & Tamil Studies Cologne University Germany 9/1/2007